

Список використаних джерел

1. Індекс сприйняття корупції-2019. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattyu-koruptsiyi-2019>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 р. № 2617-VIII (у редакції від 03.12.2019): URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>.
3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III (у редакції від 27.10.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII (у редакції від 17.09.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
5. Боровик А. В. Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією: проблемні питання поняття та класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Серія Право. Вип. 56. Т. 2. С. 60–65.
6. Проект Кримінального кодексу України. Станом на 19.10.2020. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2020/10/21/kontrolnyj-proekt-kk-19-10-2020.pdf>.

Процюк Тетяна Богданівна,

завідувач Центру підвищення кваліфікації працівників державних органів та міжнародного співробітництва Академії фінансового моніторингу, кандидат економічних наук, доцент

ВІДМИВАННЯ КОШТІВ ЧЕРЕЗ ПОДАТКОВІ ЗЛОЧИНИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Проведені дослідження міжурядових організацій показали, наскільки складними можуть бути схеми податкового шахрайства. Податковий злочин - це злочин, що призводить до значних обсягів незаконних доходів, і податкові шахраї розробляють дедалі складніші транснаціональні схеми, що дозволяють їм відмивати значні суми незаконних доходів. Серйозні податкові злочини мають суттєвий корозійний вплив на здатність урядів використовувати державні фінанси на благо суспільства. Вони ставлять під загрозу чесну економічну конкуренцію, довіру до державних установ та щороку позбавляють державні фінанси мільярдів. Податкові злочини також можуть бути пов'язані з іншими фінансовими злочинами, такими як корупція. Боротьба з податковими злочинами є першочерговим інтересом для суспільства в цілому та ключовим питанням не лише для фіскальних органів, а й для підрозділів фінансової розвідки країн (далі – ПФР), правоохоронних органів та судової системи загалом.

Одним із ефективним напрямом протидії податковим злочинам визначається необхідність державним органам влади отримувати доступ, проводити аналіз та обмінюватися відповідною інформацією, пов'язаною з оподаткуванням, включаючи інформацію про злочини. Національні правові рамки забезпечують високий рівень податкової таємниці, що в свою чергу ускладнює взаємність в обміні інформацією. Політика низьких ставок податку чи повна відсутність оподаткування в країнах не лише підвищує привабливість відповідної юрисдикції для інвесторів, але й для злочинців, що може створити вразливість в інших юрисдикціях, оскільки відсутність прозорості бенефіціарної власності заважає транснаціональним розслідуванням. Ці обставини мають прямий негативний вплив на міжнародну співпрацю у податкових питаннях [1].

Ефективними напрямками співпраці між ПФР та податковими органами в сфері протидії відмивання коштів через податкові злочини на національному рівні експерти Егмонтської групи підрозділів фінансових розвідок відмітили [2]:

1. Покращення відносини між податковими органами та ПФР на національному рівні:

- підписання офіційної або неофіційної угоди між ПФР та податковими органами про співробітництво;

- сприяння розвитку публічно-державних та державно-приватних угод на національному рівні;

- сприяти, щоб був визначений контактний співробітник, який завжди буде на зв'язку як у ПФР, так і в податковому органі.

2. Забезпечити доступ до інформації (включаючи податкову декларацію, нерухоме майно тощо):

- непрямий доступ до даних податкового органу без обмежень є важливим першим кроком;

- прямий доступ до податкових даних є вигіднішим для всіх сторін.

3. Покращення розуміння та використання податкової інформації за допомогою:

- відрядження фахівців податкових органів до ПФР або працевлаштування працівників, які мають досвід роботи у податкових справах у ПФР;

- організація регулярних зустрічей між ПФР та податковими органами, робочі групи;

- забезпечення технічної підготовки посадових осіб ПФР з питань оподаткування від податківців та інших фахівців, які працюють у відповідних сферах.

4. Організація навчання для фахівців податкових органів та працівників ПФР для кращого виявлення злочинності та обміну якісною інформацією за допомогою:

- регулярних спільних зустрічей між співробітниками податкових органів та ПФР для формування оперативного розуміння виникаючих питань;

– відвідування офіційних навчальних занять, що проводяться національними або іншими організаціями;

– відрядження чи інші оперативні заходи, що дозволяють перехресне навчання та активний, прямий та інтенсивний обмін знаннями в режимі реального часу, одночасно розвиваючи професійні мережі.

5. Прийняти стратегію підвищення якості обміну інформацією шляхом:

– щорічних зустрічей між керівником ПФР та керівником податкового органу або високопосадовцями обох суб'єктів з метою визначення річної стратегії та спільних пріоритетів;

– впровадження процесу зворотного зв'язку для підвищення якості обмінюваної інформації.

Крім того, дієвими напрямками протидії відмиванню коштів через податкові злочини можуть бути встановлення національної стратегії для посилення боротьби з злочинністю, пов'язаною з серйозними податковими злочинами. Перш за все це [2]:

1. Удосконалення законодавчої бази:

– податкові органи повинні мати можливість надсилати інформацію до національної ПФР, а ПФР повинна мати можливість надсилати відповідну інформацію до національних податкових органів для виявлення податкових шахрайств;

– ПФР може відігравати активну роль, координуючи роботу з податковими органами, консультуючи уряд щодо законодавчих змін, які обмежуватимуть можливості відмивання доходів, отриманих від податкових злочинів.

2. Надання ПФР доступу до нових даних, таких як:

– реєстр кінцевих бенефіціарних власників (КБВ);

– реєстр внутрішніх банківських рахунків;

– автоматичний обмін інформацією.

3. Співпраця між багатьма державними органами:

– взаємодія ПФР з органами місцевого самоврядування, Міністерством юстиції та Генеральною прокуратурою для заохочення паралельних фінансових розслідувань щодо серйозними податковими злочинами;

– офіційно повідомляти ПФР, коли податковий орган повідомляє подає документи до суду про вчинення злочину, який підпадає під повноваження ПФР;

– впровадження вдосконалення типологічних схем та використання реєстру (КБВ);

– сприяння угодам про співпрацю з громадськістю.

– участь ПФР разом з іншими національними компетентними органами у прийнятті та впровадженні рекомендацій національних оцінок ризику.

4. Взаємодія ПФР з приватним сектором для підвищення якості та кількості податкових звітів, що є ключовим для цілей аналізу, можна покращити за допомогою:

- навчальні курси, організовані компетентними органами для суб'єктів;

- ПФР повинна регулярно надавати ефективний зворотний зв'язок (включаючи показники червоного прапора) та типології регульованому приватному сектору;

- сприяння поінформованості у фінансових установах про використання міжнародних грошових переказів внаслідок серйозних податкових злочинів;

- формування довіри до, наприклад, податкових консультантів, аудиторів, бухгалтерів тощо, які мають доступ до особливо відповідної інформації з податкових питань;

- сприяння угодам про державно-приватну співпрацю.

- тісна співпраця з навчальними закладами для отримання кращих знань щодо податкової злочинності та пошуку нових шляхів для розширення можливостей боротьби з нею.

Використання міжнародного досвіду в протидії відмиванні коштів сприяє зменшенню допущення правопорушень в окремих державах, які прислухаються та дотримуються загальноприйнятих міжнародних рекомендацій.

Список використаних джерел

1. Improving co-operation between Tax Authorities and Anti-Corruption Authorities in Combating Tax Crime and Corruption, OECD and The World Bank, 2018

2. Money Laundering of Serious Tax Crimes, Enhancing Financial Intelligence Units' Detection Capacities and Fostering Information Exchange, Public Bulletin, July 2020.

Пугач Вікторія Геннадіївна,

доцент кафедри менеджменту освіти

та права Центрального інституту

післядипломної освіти ДЗВО «Університет

менеджменту освіти», кандидат політичних

наук, доцент

АНТИКОРУПЦІЙНА ОСВІТА В СИСТЕМІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Свого часу пакистанський лідер, батько-нації Мухаммед Алі Джинна наголосив, що «освіта – це питання життя і смерті нашої держави». Враховуючи той факт, що корупція знаходиться в переліку поточних та прогнозованих загроз національній безпеці та національним інтересам України [1] є підстави припустити, що антикорупційна освіта – це питання життя і смерті української державності.